

Олег ШЕПЕТЯК

Року Божого 1923 Митрополит Андрей (Шептицький) у Львові заснував Українське Богословське Наукове Товариство – організацію, яка об'єднала богословів Української Греко-Католицької Церкви, яка була і є центром богословської думки як в Україні, так і за її межами, яка зберігала і розвивала традиції київського християнства та презентувала їх вселенському християнству. Львів часу Митрополита Андрея був містом жвавого розвитку богословської дискусії. Цього ж таки 1923 року тут з ініціативи викладачів богослов'я Університету імени Яна Казимира було створене Польське Теологічне Товариство, яке невдовзі відкрило свої філії в багатьох великих містах Польщі та Західної України.

Приклад римо-католицьких братів підштовхнув і греко-католицьке духовенство Галичини об'єднати свої зусилля для сприяння розвитку українського богослов'я. Так, 29 вересня 1922 на зборах викладачів богослов'я трьох греко-католицьких семінарій Галицької митрополії (Львівської, Перемишльської та Станіславівської) було вирішено почати роботу над створенням Товариства. Роботу над Статутом Товариства очолив майбутній патріарх о. д-р Йосиф Сліпий. 14 грудня 1923 року були скликані Установчі збори, в яких взяли участь 26 богословів, що прийняли рішення про створення Товариства, затвердили Статут і обрали Раду. Першим головою Товариства став ректор Львівської Греко-католицької Духовної Семінарії о. Теодозій Галущинський (ЧСВВ). Наукова робота УБНТ велась у рамках чотирьох секцій: біблійної, філософської, історично-канонічної та теологічно-практичної. Від початку діяльності Товариства результати проведеної ним наукової роботи висвітлювались у журналі «Богословія», першим головним редактором якого став о. д-р Йосиф Сліпий. Журнал видавався томами-річниками.

Початок Другої світової війни та переслідування УГКЦ у 1939 році перервали діяльність УБНТ і видання «Богословія», знищено багато українських богословів, а тих, хто залишився, розсіяно по світі. Однак 31 серпня 1941 року вдалося скликати засідання Товариства та видати збірний том «Богословія» за 1939-1942 роки. На цьому діяльність Товариства в Україні завершилась. У 50-х роках ХХ століття вірні УГКЦ вже утвердились на нових поселеннях за межами батьківщини. Постало питання і про відновлення Товариства. 12-16 жовтня 1959 року в Римі відбувався Синод Єпископів УГКЦ. На цьому Синоді о. Атанасій Великий (ЧСВВ) запропонував проект постанови про відновлення Товариства. Синод підтримав ці ініціативи та доручив о. Атанасієві Великому відновлення структури Товариства. На той час (з 1947 року) в українській діаспорі діяла тільки одна організація, яка об'єднувала українських науковців – Наукове Товариство імені Шевченка, засноване у Львові 1873 року. Результатом титанічної праці о. Атанасія Великого стало скликання Ініціативної Ради УБНТ у Мюнхені під час проведення міжнародного Євхаристійного конгресу 4-8 серпня 1960 року. Тут було затверджено новий Статут, окреслено напрями подальшої діяльності, сформовано Управу. Головою обрали о. Атанасія Великого. Також на зібранні заснували три територіяльні секції: у США – юридично-канонічну, в Канаді – біблійну і богословсько-філософську, в Європі – історичну.

У цей час до Риму приїхав Патріарх Йосиф (Сліпий), який очолював Товариство до свого ув'язнення і формально не був відкликаний з посади голови Товариства. Виконуючи багато обов'язків під час роботи Другого Ватиканського Собору, о. Атанасій Великий 15

липня 1964 року склав зі себе повноваження голови. Товариством керувала Управа під проводом Патріярха Йосифа.

29-30 вересня 1969 року з нагоди освячення Собору Святої Софії в Римі та Синоду українських єпископів відбулися Другі загальні збори УБНТ, на якому головою Товариства обрали о. проф. Івана Гриньоха.

З ініціативи владики Любомира (Гузара) 25 жовтня 1997 року у Соборі Святого Юра у Львові відбулись збори богословів для обговорення можливостей відновлення діяльності УБНТ в Україні та скликання Загальних Зборів; ці збори відновили Товариство на теренах України. Головою УБНТ обрали Владика Любомира (Гузара), а заступником голови – о. д-ра Мирона Бендика (теперішнього ректора Дрогобицької Духовної Семінарії). В Україну було також перенесено редакцію журналу «Богословія». Його головним редактором у 1998 році став о. прот. Іван Гаваньо. Згодом, у 2001 році, головою УБНТ став о. д-р Михайло Димид. Сьогодні Товариство очолює д-р Анна Боднар. Розвиток Товариства в Україні привів до необхідності зміни його структури. Нині жваво ведеться процес створення регіональних осередків Товариства у єпархіяльних центрах УГКЦ.

У березні 2009 року з благословення Самбірсько-Дрогобицького Єпископа Юліана (Вороновського) в приміщенні Дрогобицької Духовної Семінарії відбулись Установчі збори Дрогобицького регіонального осередку УБНТ; їх очолила голова Товариства д-р Анна Боднар. На Зборах було прийнято кілька десятків нових членів Товариства. Головою Осередку став о. прот. Іван Гаваньо, секретарем – д-р Олег Шепетяк. Дрогобицький осередок УБНТ розпочав роботу над розвитком богословської думки в регіоні, проводить щомісячні зустрічі-семінари членів Товариства.

О. Шепетяк. Українське Богословське Наукове Товариство у Дрогобичі // Слово № 2 (39) (2009) с. 43